

کیفیت تدریس خلاق بر اساس تجربه دانشجویان پرستاری

سکینه محبی امین^۱، مهدی ربیعی^۲

مقاله پژوهشی

چکیده

مقدمه: امروزه استادان دانشگاه‌ها باید از راهبردهای سنتی انتقال اطلاعات به سمت راهبردهای آموزشی جدید و خلاق حرکت نمایند. این مطالعه با هدف تبیین دیدگاه دانشجویان پرستاری درباره کیفیت تدریس خلاق صورت گرفت.

روش: مطالعه حاضر به روش کیفی در دانشکده پرستاری و مامایی دانشگاه علوم پزشکی مشهد در سال تحصیلی ۱۳۹۲ انجام شد. جهت جمع‌آوری اطلاعات، از مصاحبه نیمه ساختار یافته استفاده گردید. مشارکت کنندگان اصلی پژوهش (۲۰ دانشجو) با استفاده از روش نمونه‌گیری هدفمند انتخاب شدند. جهت تجزیه و تحلیل داده‌ها، روش کدگذاری منسوب به Strauss و Corbin مورد استفاده قرار گرفت. اعتبار یافته‌ها از طریق بررسی کردن اعضا، توصیف عمیق و تماس طولانی با محیط پژوهش تأمین گردید.

یافته‌ها: سه مضمون اصلی شامل «خصوصیات حرفه‌ای استاد در تدریس، ویژگی‌های دانشجو و شرایط آموزشی» در دیدگاه دانشجو درباره تدریس خلاق وجود داشت.

نتیجه‌گیری: رشد حرفه‌ای استادان، ویژگی‌های دانشجویان و شرایط آموزشی از جمله عواملی هستند که می‌توانند کیفیت تدریس خلاق را تعیین نمایند. از این رو، بهبود شرایط رشد حرفه‌ای استادان، در نظر گرفتن ویژگی‌های دانشجویان و همچنین، توجه به شرایط آموزشی می‌تواند به ایجاد محیط مناسبی برای تدریس خلاق کمک کند.

کلید واژه‌ها: تدریس خلاق، دانشجو، نظریه زمینه‌ای

ارجاع: محبی امین سکینه، ربیعی مهدی. کیفیت تدریس خلاق بر اساس تجربه دانشجویان پرستاری. مجله تحقیقات کیفی در علوم سلامت ۱۳۹۴؛ ۴ (۳): ۲۴۴-۲۵۵.

تاریخ پذیرش: ۹۴/۶/۱۸

تاریخ دریافت: ۹۴/۴/۲۴

Email: aminehmohebi@gmail.com

۱- استادیار، گروه علوم تربیتی، دانشگاه حکیم سبزواری، سبزوار، ایران

۲- دانشجوی دکتری برنامه‌ریزی توسعه آموزش عالی، دانشکده علوم انسانی و اجتماعی، دانشگاه مازندران، ساری، ایران

نویسنده‌ی مسؤول: دکتر سکینه محبی امین

مقدمه

امروزه به دلیل نیاز جامعه به افراد متفکر و خلاق، ضرورت تغییر روش‌های تدریس و استفاده از روش‌های تدریس فعال بیش از پیش احساس می‌شود (۱). اعضای هیأت علمی بزرگ‌ترین نقش را در بهبود کیفیت آموزش، پژوهش و خدمات اجتماعی دانشگاه‌ها ایفا می‌کنند و بدیهی است که دانش تخصصی استادان هنگامی می‌تواند کارایی خوبی داشته باشد که با سبک‌های مناسب مورد بهره‌برداری مخاطبان قرار گیرد (۲). از این رو لازم است فرایندهای یاددهی - یادگیری در دانشگاه‌ها از راهبردهای سنتی انتقال اطلاعات به سمت راهبردهای آموزشی جدید مسأله‌مداری که می‌تواند منجر به رشد توانایی‌های خلاق در دانشجویان گردد، حرکت نماید (۳). بنابراین، اصلاح و تغییر اساسی روش تدریس از اهمیت بسیار بالایی برخوردار است (۴).

فرایند تدریس دارای ماهیت پیچیده‌ای است و مؤلفه‌های مختلفی برای انجام یک تدریس با کیفیت وجود دارد که باید آن‌ها را به خوبی شناخت (۵). کیفیت در حوزه تدریس چنان‌که در بسیاری از تعاریف آمده است، به درجه انطباق و سازگاری هر یک از شاخص‌ها و ویژگی‌های اصلی تدریس با استانداردها و خصوصیات مطلوب و متعالی که در نظریه‌های گوناگون به آن اشاره شده است، گفته می‌شود (۶). بنابراین، تدریس با کیفیت در آموزش عالی در بیشتر موارد با ارتقای فرصت‌های یادگیری اثربخش برای دانشجویان تعریف می‌گردد (۷). از این رو منظور از کیفیت تدریس خلاق در پژوهش حاضر، درجه انطباق فرایند تدریس استاد با مجموعه ویژگی‌های زمینه تدریس خلاق می‌باشد. تدریس خلاق تدریسی است که یادگیری را جذاب‌تر و مؤثرتر می‌کند. تحقیقات گزارش کرده‌اند که هنر تدریس خلاق شامل ابتکار، مالکیت، کنترل و ارتباط است (۸).

مربی خلاق فعالیت‌های محتمل برای شرایط تدریس را شناسایی یا فرض و شواهدی را از طریق مشاهده و با کمک ابزارهای گوناگون در مورد نتایج اقدامات خویش جمع‌آوری می‌کند، شواهد حاصل شده را مورد تعمق و تجزیه و تحلیل قرار می‌دهد و درباره ادامه، حذف یا بهبود اقدامات داوری

می‌نماید. این فرایند خیلی کمتر از آنچه که به نظر می‌رسد از پیش تعیین شده و منطقی است (۹). تدریس خلاق خاصیت هنری دارد؛ یعنی کسی نمی‌تواند به استادان آموزش دهد که چگونه خلاق شوند و هیچ دستورالعمل مشخصی برای آن وجود ندارد، اما بعضی از استراتژی‌ها در عمل می‌توانند به برانگیختن تفکر خلاق کمک کنند (۱۰).

به باور بیشتر پژوهشگران، شیوه‌های سنتی آموزش نه تنها به رشد خلاقیت فراگیران کمکی نمی‌کند، بلکه آنان را از حرکت در این راستا باز می‌دارد. با این وجود، اگر استادان فضای مناسب و مطمئنی در کلاس پدید آورند و از روش‌های آموزشی فعال و اکتشافی در کلاس بهره گیرند، دانشجویان را در استفاده از نیروی خلاق خود یاری می‌بخشند (۸). برخی از اعضای هیأت علمی به علت نداشتن تسلط و شناخت کافی از روش‌های نوین تدریس، از آن بهره نمی‌گیرند (۱۱).

یافته‌ها در این زمینه نشان می‌دهد، مطالعاتی که تدریس خلاق را از دیدگاه دانشجویان در ایران بررسی کرده‌اند، اندک است. پژوهش نیک‌نشان و همکاران به بررسی میزان استفاده استادان از روش‌های خلاقانه در تدریس پرداخت و نشان داد که هر دو گروه دانشجویان مورد مطالعه (استعداد درخشان و عادی) از وضعیت آموزش ناراضی بودند (۱۲). همچنین، نتایج مطالعه Aschenbrener حاکی از آن بود که دانشجویان نقش استادان خلاق را در ایجاد خلاقیت در سیستم آموزشی مؤثر می‌دانند (۱۳).

پیرخانی و همکاران در پژوهش خود گزارش نمودند که آموزش خلاقیت موجب افزایش سیالی ذهن و ابتکار ذهنی دانشجویان می‌شود (۱۴). نتایج تحقیق محبی امین و همکاران نیز عنوان کرد که از نظر دانشجویان دانشکده پرستاری و مامایی مشهد، استادان رفتارهای خلاقانه‌ای در تدریس خود دارند (۸). با توجه به این‌که یک مطالعه کیفی در این زمینه می‌تواند به شناخت عمیق‌تر تدریس خلاق کمک کند؛ بنابراین، مطالعه حاضر با هدف بررسی دیدگاه دانشجویان درباره کیفیت تدریس خلاق صورت گرفت. همچنین، سعی شد دیدگاه دانشجویان درباره خلاقیت استادان در تدریس بررسی شود.

روش

این پژوهش با رویکرد کیفی و با استفاده از روش تحلیل محتوا انجام شد. تحلیل محتوا یک شیوه پژوهش کیفی می‌باشد که به وسیله آن و با استفاده از یک دسته داده، دیدگاهی تکوین می‌یابد؛ به طوری که این دیدگاه در یک سطح وسیع، یک فرایند، عمل یا تعامل را تبیین می‌کند (۱۵). دلیل انتخاب روش کیفی این است که با استفاده از تحلیل محتوای کیفی می‌توان به دیدگاه‌های بومی در مورد پدیده دست یافت که به زمان و مکان و بافت حساس است (۱۶).

محیط پژوهش دانشکده پرستاری و مامایی مشهد در سال تحصیلی ۱۳۹۲ بود. با استفاده از روش نمونه‌گیری هدفمند، ۲۰ نفر از دانشجویان مقطع کارشناسی پرستاری به عنوان مشارکت کننده انتخاب شدند. ابزار جمع‌آوری داده‌ها، مصاحبه نیمه ساختار یافته بود. در این پژوهش جهت تحلیل داده‌ها از شیوه کدگذاری Corbin و Strauss در سه سطح (کدگذاری باز، محوری و انتخابی) استفاده شد (۱۷). محقق قبل از خواندن مصاحبه‌ها، چندین بار متن مصاحبه را گوش داد تا با متن کاملاً آشنا شود و بتواند معانی اصلی را استخراج نماید. در مرحله کدگذاری باز در سطح اول که سطحی بسیار ابتدایی بود، تحلیل بر اساس یادداشت‌های شخصی پژوهشگر انجام شد. این یادداشت‌ها از یک طرف قبل و حین انجام یک مصاحبه نوشته شده بودند و از طرف دیگر شامل یادداشت‌هایی بودند که بعد از انجام هر مصاحبه ثبت شده بود. یادداشت‌های مربوط به قبل و حین مصاحبه‌ها، نکاتی مانند نوع برخورد مصاحبه شونده جهت انجام مصاحبه و تعیین زمان و مکان مصاحبه را در بر گرفت.

سطح دوم تحلیل مصاحبه‌ها مربوط به ایجاد مفاهیم بود. پس از مکتوب کردن تمام متن یک مصاحبه روی کاغذ، سطر به سطر آن مطالعه شد و با توجه به محتوای هر سطر و گاهی هرچند سطر که به هم مرتبط بودند، یک مفهوم شکل می‌گرفت. این مفاهیم بسیار عینی بود و در بیشتر موارد از بیان خود مصاحبه شونده‌ها گرفته می‌شد. در واقع این مفاهیم عینی به نوعی بیانگر خلاصه‌ای از بیان مصاحبه شونده از آن سطر یا چند سطر مرتبط به یکدیگر بود. همچنین، در این

سطح از تحلیل به هر یک از مفاهیم ایجاد شده یک کد (یکی از حروف لاتین) اختصاص داده می‌شد تا در ادامه برای سهولت کار و دسته‌بندی مفاهیم ایجاد شده از این کدها استفاده شود.

در مرحله بعد (کدگذاری محوری)، مفاهیم اولیه استخراج شده مرحله قبل در قالب مقوله عمده طبقه‌بندی شدند. این مقولات عمده از لحاظ انتزاعی در سطح بالاتری نسبت به مفاهیم مرحله قبل قرار دارند. در مرحله بعد مفاهیم تولید شده در مرحله قبلی با یکدیگر مقایسه می‌شد تا یک محور مشترک برای ایجاد مقوله به دست آید. سطح سوم یعنی کدگذاری انتخابی نیز بیانگر یکپارچه‌سازی و پایش مقوله‌ها می‌باشد که بر اساس آن، محقق با یک چیدمان خاص در بین مقوله‌ها، آن‌ها را برای ایجاد یک نظریه تنظیم می‌کند. این مدل الگویی دارای سه بعد اصلی شامل شرایط، تعاملات و فرایندها و پیامدها می‌باشد که بعد شرایط آن را می‌توان در قالب سه وجه شرایط علی، زمینه‌ای و شرایط مداخله‌گر در نظر گرفت (۱۷). در پژوهش حاضر بنا به ماهیت یافته‌های پژوهش که بیشتر عوامل مؤثر بر تدریس خلاق را از دیدگاه دانشجویان نشان می‌داد، مدل نظری در قالب سه وجه تنظیم گردید.

برای قضاوت در مورد اعتبار پژوهش حاضر از چهار معیار مورد نظر صاحب‌نظران پژوهش‌های کیفی شامل «قابل قبول بودن، انتقال‌پذیری، قابلیت اطمینان و تأییدپذیری» استفاده شد (۱۸). جهت تعیین اعتبار مطالعه (Credibility) از شیوه بررسی کردن اعضا (Member check) استفاده گردید. به این ترتیب که نتایج تحلیل و مقوله‌بندی‌های حاصل از مصاحبه‌ها در اختیار مصاحبه شونده‌ها قرار گرفت و مورد تأیید آنان واقع شد. در مورد انتقال‌پذیری (Transferability) سعی شد که از توصیف عمیق (Thick description) استفاده شود. به این ترتیب سعی گردید تا توصیفات جزئی به قدر کافی در زمینه ایجاد شود و گزارش‌های آن‌ها با جزئیات دقیق بیان گردد تا قابلیت انتقال برای خواننده به وجود آید. برای قابلیت اطمینان یافته‌ها (Dependability) سعی گردید تا فرایندها و تصمیمات مربوط به پژوهش به طور مستند و واضح تشریح گردد و تماس طولانی با مشارکت کنندگان

برقرار شود (۱۹).

جهت رعایت ملاحظات اخلاقی، پژوهشگر با توضیح اهداف پژوهش و تشریح این که یافته‌های پژوهش در راستای بهبود فرایند تدریس استادان استفاده خواهد شد، به دانشجویان اطمینان داد که صحبت‌ها و نظرات آن‌ها درباره تدریس استادان محرمانه باقی می‌ماند و در اختیار استادان قرار نمی‌گیرد. همچنین، به هر یک از مصاحبه شونده‌ها یک کد اختصاص داده شد و نام و مشخصات هیچ یک از دانشجویان در فرایند مصاحبه‌ها ثبت نگردید. از آنجایی که مصاحبه‌ها ضبط می‌شد، از دانشجویان اجازه گرفته شد تا صدای آن‌ها ضبط گردد. بیانات دانشجویانی که مایل به ضبط صدایشان نبودند، یادداشت شد و سپس فرایند کدگذاری از آن استفاده گردید.

از جمله محدودیت‌های مطالعه حاضر، عدم دسترسی کافی به دانشجویان در مدت زمان طولانی‌تر و امکان تشکیل گروه‌های متمرکز برای مصاحبه بود. همچنین، با توجه به حساسیت موضوع و گفتگو پیرامون وضعیت دانشگاه و تدریس استادان، به نظر می‌رسید برخی از دانشجویان ملاحظاتی را در ارتباط با وضعیت تدریس استادان داشتند و کل واقعیت را بیان نمی‌کردند.

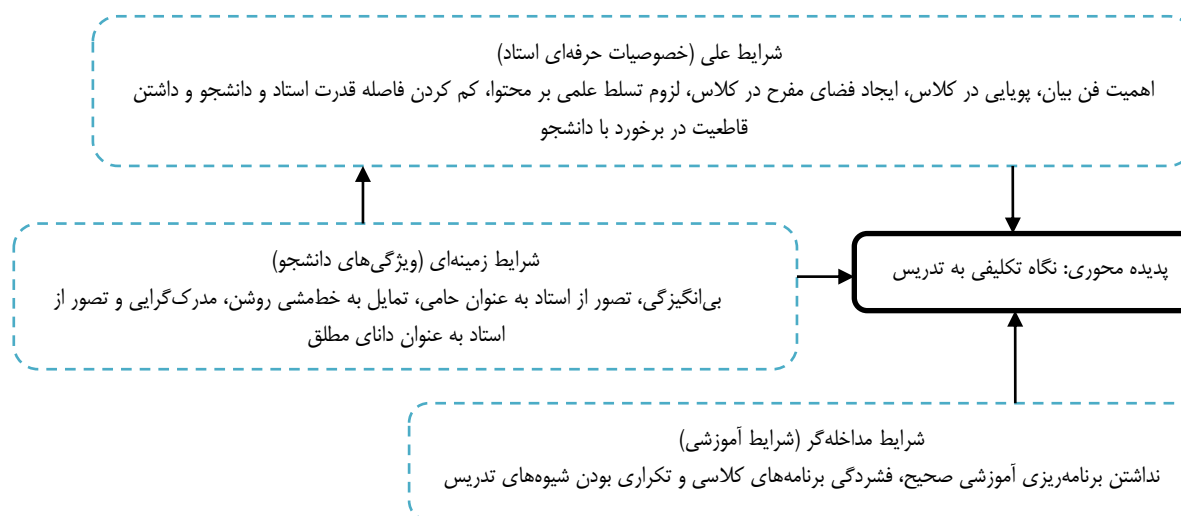
یافته‌ها

بعد از انجام مصاحبه‌ها و تحلیل هم‌زمان آن‌ها بر اساس روش

تحلیل محتوا، دانشجویان همگی به رواج نداشتن شیوه‌های خلاق در تدریس استادان اشاره کردند. در واقع بیشتر دانشجویان معتقد بودند که استفاده از روش‌های بدیع و خلاق در کلاس‌های آن‌ها جدی نیست. در مجموع، ۹۵ مفهوم و ۲۸ مقوله کلی شکل گرفت. در گام بعد، ۳ مقوله کلی‌تر شامل [خصوصیات حرفه‌ای استاد (شرایط علی)، ویژگی‌های دانشجویان (شرایط زمینه‌ای) و شرایط آموزشی (عوامل مداخله‌گر)] ترسیم و یک هسته (Core value) تحت عنوان نگاه تکلیفی به تدریس برای آن انتخاب گردید. این مقولات در قالب مدل پارادایمی در شکل ۱ نشان داده شده است.

خصوصیات حرفه‌ای استاد در تدریس

اهمیت فن بیان استاد: فن بیان استاد یکی از ویژگی‌های یک تدریس خلاق از دید دانشجویان است. آن‌ها معتقد بودند که یک استاد باید توانایی انتقال مطالب را به دانشجویان داشته باشد. دانشجوی ترم چهارم پرستاری در این باره گفت: «استاد خوب باید قدرت بیان داشته باشه. درس رو طوری توضیح بده که ۱۰ درصد مطالب رو دانشجو بفهمه». دانشجوی ترم سوم پرستاری هم درباره ویژگی‌های یک تدریس خلاق گفت: «استاد باید سواد و فن بیان داشته باشه، باید وقت و انرژی برای ما بذاره. وقتی صدای استادی می‌گیره، این برای ما ارزشمند. کلام شیوای استاد مهمه و در ذهن ما تأثیر می‌ذاره».

شکل ۱. مدل پارادایمی حاصل از مصاحبه با دانشجویان پرستاری

این که درس رو توضیح می‌دن، شوخی هم می‌کنن... دلمون می‌خواد ساعت اون استاد تموم نشه».

تسلط علمی استاد بر محتوا: تسلط بر محتوا به مفهوم دانش، مهارت و توانایی‌های شناخته شده رسمی است که استاد آن را در حیطه انتخابی به واسطه آموزش، تجربه و کارآموزی به دست می‌آورد (۲۳).

دانشجویی بیان نمود: «استادهای ما از نظر علمی خیلی خوبند... رزومشونو بخونید. استادی خوبه که نکات جدید رو به ما یاد بده. استادهایی هم هستند که وقتی سؤالی می‌پرسیم، می‌گن بنارید بعداً جواب می‌دم».

تسلط علمی استاد یکی از ویژگی‌های مد نظر دانشجویان در ارزشیابی از یک تدریس خلاق است. در تأیید این یافته می‌توان یادآور شد که متخصصان توانمندی علمی را به عنوان مصادیق صلاحیت استاد بیان کردند (۲۴).

لزوم کم کردن فاصله قدرت استاد و دانشجو: مدرسان باید با کلاس به مثابه یک خانواده برخورد کنند و بر جنبه‌های روابط بین فردی و عاطفی تأکید نمایند. بنابراین، می‌توان آموزش مهارت‌های ارتباطی را به عنوان یکی از اصول آموزش در همه رشته‌ها در نظر گرفت و آن‌ها را در کارگاه‌های راهکارهای تدریس مؤثر به کار برد (۲۵). دانشجوی ترم یک پرستاری در توصیف یکی از استادان خوب خود بیان کرد: «در کلاس ایشون دانشجو ارزشمند... رابطه عاطفی خوبی با بچه‌ها دارند و به راحتی می‌شه هر مسأله‌ای را با ایشون مطرح کرد. شرایط مارو درک می‌کنند».

دانشجوی ترم دوم پرستاری اظهار نمود: «در کلاس بعضی از استادها نمی‌شه نظر داد یا سؤال کرد... می‌ترسیم. اینم به خاطر رفتار استادهاست. بعضی وقت‌ها فکر می‌کنیم که اگه سؤال بپرسیم، وقت کلاس گرفته می‌شه». یکی از الزامات تدریس خلاق، وجود رابطه متقابل و اثربخش بین استاد و دانشجو است. این رابطه متقابل و عاطفی به عنوان یکی از عوامل تسهیل کننده تدریس خلاق محسوب می‌شود. داشتن قاطعیت در برخورد با دانشجو: دانشجوی پرستاری گفت: «استاد باید توانایی کنترل کلاس را داشته باشد. بعضی از استادها می‌گن شما چی دوست دارید. من دانشجو که

از یافته‌های این قسمت می‌توان دریافت که دانشجویان استادی را خلاق و تدریسش را خلاقانه می‌دانند که دارای قدرت بیان و توانایی انتقال مطالب باشد. Jin و Cortazzi بر این باور هستند که دانشجویان شرقی ترجیح می‌دهند شنونده خوب و ماهری باشند. البته آن‌ها به همان میزان که نسبت به استاد منفعل به نظر می‌آیند، در درون و ذهن خودشان فعال و پرجنب و جوش هستند (۲۰).

لزوم پویایی استاد: در کلاسی که سرزندگی و پویایی وجود دارد، اغلب تحرک و پویایی زیادی بین اعضای کلاس مشاهده می‌شود و وقایع تازه‌ای در کلاس به وجود می‌آید. در محیط‌های سرشار از شادمانی، افراد کلاس احساس راحتی و آرامش دارند (۲۱).

دانشجوی پرستاری در این زمینه بیان کرد: «کلاس‌ها باید طوری باشه که حوصله‌مون سر نره. نشستن و بی‌حرکتی از بعضی استادها در کلاس‌ها مارو از درس زده می‌کنه، مخصوصاً توی درس‌های ما که بیشتر عملیه... استاد می‌تونه با حرکات دست و صورت و حرکت بین دانشجوها فضای کلاس رو عوض کنه».

دانشجوی ترم پنجم هم گفت: «خیلی از استادها روش تدریسشون یکنواخته؛ مثلاً بیشترشون اسلاید پخش می‌کنن. موقع اسلاید هم ما خوابمون می‌گیره. بهتره روش‌های دیگه‌ای رو هم امتحان کنن».

لزوم ایجاد فضای مفرح: مطالعه‌ای نشان داد که در آمیختن کلام و انتقال پیام با شوخی و مزاح می‌تواند موجبات اثرگذاری بیشتر کلام و گفتار گردد، اما هشدار می‌دهد که گاهی افراط در شوخی مانع درک صحیح پیام می‌شود. مدرس هر اندازه دارای رفتارهای انسانی مطلوب باشد، ولی از نظر عملی ضعیف و ناتوان تلقی شود، مورد قبول فراگیران نیست. شخصیت متعادل همراه با تسلط علمی، تدریس مدرس را از نظر شاگردانش با اعتبار و ارزش می‌سازد (۲۲).

دانشجویی در این باره اظهار داشت: «استادی داریم که با لحن خیلی صمیمانه‌ای در کلاس درس می‌دن. با این که توی درسشون باید جدی باشیم، اما فضای شادی که با مثال‌های زیاد از تجاربشون می‌زنن، کلاس رو جذاب کردن. در عین

نابرابر والد- فرزند در قالب رابطه استاد- دانشجو استمرار می‌یابد. در این شرایط استاد باید خوراک فکری و اطلاعاتی لازم را برای دانشجو آماده کند. در عوض استادان با احترام رفتار می‌شوند و موقعیت آموزش استاد محور است (۲۸).

تمایل دانشجو به خطمشی روشن و نبود ابهام: یکی دیگر از ویژگی‌های مورد نظر دانشجویان، تمایل آنان به برنامه قطعی و مشخص از سوی استاد می‌باشد. منظور از قطعیت، میزان درجه‌ای که تکالیف، وظایف و مسیر انجام آن‌ها مشخص است. در فرهنگ‌های آموزشی که دارای قطعیت بالا هستند، از معلم انتظار می‌رود همه چیز را از قبل مشخص نماید.

دانشجوی ترم یک پرستاری بیان کرد: «دست یافتن به یک نتیجه مشخص برای ما مهمه. بعضی از استادها واقعاً مارو گیج می‌کنند. اون‌ها بالآخره باید یک خلاصه واحد از بحث را در آخر ترم به ما بدهند». دانشجوی ترم دوم پرستاری گفت: «استادی خوبه که از ابتدا یک برنامه کلی بده. استاد باید یک برنامه مشخص و از پیش تعیین شده داشته باشه».

تمایل به داشتن هدف و برنامه کلی بر ویژگی مد نظر Hofstede و Bond در مورد ارتباط معلم- دانش‌آموز در جوامع با قطعیت بالا بیان نمود که فراگیران در محیط‌های یادگیری ساختار یافته مانند اهداف از قبل نوشته شده و ارزیابی‌های جزئی شده، احساس راحتی می‌کنند (۲۹). از این‌رو هنگامی که استادان در ارایه مطالب صحبت‌های پراکنده می‌کنند، دانشجویان نگران می‌شوند (۳۰). در فضایی که دانشجو به دنبال ارایه یک برنامه قطعی و از پیش تعیین شده است، ساختار شکنی و خلاقیت استاد به سختی پذیرفته می‌شود.

نگاه ابزاری به تحصیل (مدرک‌گرایی): امروزه یکی از اهداف تحصیل در دوره‌های آموزش عالی، کسب مدرک است. دانشجویی اظهار داشت: «همین که بتونیم یه مدرکی بگیریم، کافیه. الان هر جا که می‌ری، مدرک می‌خوان... مهم هم نیست از کجا می‌گیری».

در سیستمی که مدرک‌گرایی هدف اصلی دانشجو است، آموزش به عنوان ابزاری در جهت دستیابی به اهداف ثانوی دیگر تلقی می‌شود. استفاده از شیوه‌های خلاق تدریس در شرایطی که دانشجویان تنها به دنبال مدرک هستند، سخت

نمی‌دونم باید چکار کرد. استاد باید بعضی وقت‌ها هم سخت‌گیری کنه تا دانشجو برای درس خوندن انگیزه داشته باشه». دانشجوی دیگری بیان کرد: «وقتی استاد سخت می‌گیره، ما فکر می‌کنیم که درس و دانشجو براش ارزشمند و داره وقت می‌ذاره».

ویژگی‌های دانشجو

علاوه بر عوامل مربوط به استادان که بر تدریس خلاق مؤثر است، ویژگی‌های دانشجویان در فرایند یاددهی- یادگیری نیز تدریس را تحت تأثیر قرار می‌دهد.

بی‌انگیزگی دانشجویان: روحی و همکاران به نقل از طالب زاده و پورشافی درباره ارتباط انگیزه تحصیلی دانشجویان علوم پزشکی گلستان با عوامل رفاه دانشجویی، آموزشی، مراکز آموزشی و آینده شغلی، به این نتیجه رسیدند که بیشترین ضریب همبستگی بین انگیزه و عوامل آموزشی دانشکده‌ها وجود داشت (۲۶). دانشجوی ترم یک پرستاری گفت: «سیستم آموزشی ما ضعیفه. آدم انگیزه نداره. می‌بینه که درس می‌خونه و بازار کار نیست. دانشجویی که معدلش ۱۶ است با ۱۳ فرق نداره و برای کار هم فرق نمی‌کنه. هر دو مدرکشونو از یک دانشگاه می‌گیرن. وقتی توی جامعه نگاه می‌کنی مثلاً دکتر عمومی که ۷ سال درس خونده بیکاره... خوب این چه انگیزه‌ای می‌ده؟ فرقی بین کسی که خیلی تلاش می‌کنه و کسی که تلاش نمی‌کنه، نیست». نبوی و عسگریان نیز در مطالعه بر روی دانشجویان پزشکی نتیجه گرفتند که انگیزه و علاقه نسبت به درس و رشته تحصیلی تأثیر معنی‌داری بر یادگیری دانشجویان دارد (۲۷).

تصور از استاد به عنوان حامی: در رابطه با اهمیت حمایت دانشجو، دانشجوی ترم هفت پرستاری عنوان کرد: «استادهای ما خوبند، اما خیلی جاها از حقمون دفاع نمی‌کنند؛ چون از موقعیتشون می‌ترسند». دانشجوی ترم ششم گفت: «بعضی از استادها از ما حمایت نمی‌کنن. توی بخش که می‌ریم، می‌گن رزیدنت در اولویته... اون‌ها از مدل استادهایی که خودشون داشتند، تبعیت می‌کنند. استادهای ما مریض‌رو بیشتر از ما قبول دارن و مارو جلوی مریض تخریب شخصیتی می‌کنند».

در موقعیت اجتماعی که فاصله قدرت زیاد است، رابطه

خوندن این‌جا قبول شدیم. سر بعضی از کلاس‌ها اگر یک آت‌راک باشه، خیلی خوبه وگرنه کشش نداریم».

تکراری بودن شیوه‌های تدریس: دانشجوی ترم یک پرستاری می‌گوید: «شیوه درس دادن بیشتر استادها یکیه. مثلاً آناتومی که سخته با استرالیاسیون که آسون‌تره یکی است... چند اسلاید می‌دارن. به نظر من سیستم آموزشی باید تغییر کنه. ما یک استاد داریم یک سری اسلاید می‌ذاره و شروع به توضیح دادن می‌کنه. نمی‌دونیم از کجا شروع می‌شه، امتحان از چی می‌آید».

هر درسی با توجه به اصول و ساختار علمی آن شیوه خاصی از ارایه و تدریس را می‌طلبد. بهره‌گیری از روش سخنرانی و اسلاید از روش‌های غالب تدریسی است که از نظر دانشجو استادان از آن بهره می‌گیرند.

بحث

پژوهش حاضر بیانگر این بود که از دیدگاه دانشجویان، سه مقوله «خصوصیات حرفه‌ای استاد در تدریس، ویژگی‌های دانشجو و شرایط آموزشی» منجر به شکل‌گیری پدیده‌ای محوری با عنوان نگاه تکلیفی به تدریس می‌شود. معتقدان دیدگاه تکلیفی بر این باور هستند که تدریس نسبت علی با یادگیری ندارد، بلکه رابطه بین این دو وجودی است. تدریس شرط لازم برای یادگیری می‌باشد، اما شرط کافی نیست. بنابراین، تدریس کردن بدین معنی نیست که حتماً و به طور قطع یادگیری اتفاق بیفتد (۳۱). در واقع می‌توان گفت که در پژوهش حاضر دانشجویان بر این باور بودند که هدف استادان از تدریس، رفع وظیفه آموزشی است و تلاشی در جهت یادگیری دانشجو و به کارگیری روش‌های خلاق نمی‌کنند.

داشتن فن بیان یکی از یافته‌های پژوهش حاضر در بخش خصوصیات حرفه‌ای استاد در تدریس است. مطالعه معزی و همکاران نیز گزارش کرد که مهم‌ترین اولویت‌ها در رفتار استادان، قدرت بیان و تسلط بر محتوای درس و تفهیم مطالب درسی و تسلط در رفع اشکالات درسی است (۳۲). دانشجویان مورد مطالعه یکی دیگر از ویژگی‌های تدریس خلاق را ایجاد پویایی و فضای مفرح در کلاس دانستند.

است؛ چرا که دانشجویان حاضر به مشارکت در کلاس و قبول وظایف نیستند.

تصور دانشجو از استاد به عنوان دانای مطلق: در برخی فرهنگ‌ها از استاد انتظار می‌رود جواب همه سؤالات را بداند و اگر مواقعی اقرار به ندانستن موضوعی کند، جایگاهش را از دست می‌دهد. دانشجوی ترم آخر پرستاری در این باره بیان کرد: «خیلی از استادها وقتی سؤالی را از اون‌ها می‌پرسی، بلد نیستند. ما این استاد را استاد خلاق نمی‌دونیم. استاد باید تسلط کامل بر موضوع درسیش داشته باشه». دانشجوی دیگر پرستاری می‌گوید: «وقتی استادی مطلبی را که ما می‌پرسیم، بلد نیست، فکر می‌کنیم که دانش نداره و دفعه بعد به او مراجعه نمی‌کنیم».

شرایط آموزشی

یکی دیگر از موضوعاتی که در مصاحبه‌های دانشجویان به عنوان عوامل مؤثر بر تدریس خلاق ذکر شد، عوامل مربوط به شرایط آموزشی می‌باشد.

نداشتن برنامه‌ریزی آموزشی صحیح: دانشجویی بیان کرد: «برنامه‌ریزی درسی‌شون خوب نیست. ترم‌های اول بیکاریم و ترم ۵ و ۶ اون قدر فشرده است که از صبح تا ۱۲ کارآموزی هستیم و ۲ تا ۶ هم کلاسیم. پنج‌شنبه‌ها هم برامون کلاس می‌دارن».

دانشجوی ترم یک پرستاری در این زمینه اظهار داشت: «برنامه‌ریزی درسی‌شون مناسب نیست. مثلاً ساعت ۱۰ تا ۱۲ کلاس داری. دوباره یک وقفه‌ای هست، نمی‌دونیم بریم خوابگاه یا دانشگاه بمونیم. این باعث می‌شه خسته بشیم. ما ساعت ۴ که می‌ریم خوابگاه فقط باید بخوابیم».

وجود یک برنامه‌ریزی دقیق و توأم با مشارکت همه اعضای ذی‌نفع نظام آموزشی شرایط مطلوبی را برای ادامه مسیر هم برای استاد و هم برای دانشجو فراهم می‌کند. دانشجویان معتقد هستند که برنامه‌ریزی صحیحی برای دروس آن‌ها صورت نمی‌گیرد و این مانعی در تدریس خلاق و باکیفیت می‌باشد.

فشرده‌گی برنامه‌های کلاسی: دانشجوی ترم چهار پرستاری گفت: «ما بچه‌های تنبلی نیستیم. با روزی ۱۵ ساعت درس

مشابه در مازندران، بیان اهمیت موضوع درس و آرایه منطقی مطالب جزء مناسب‌ترین گویه‌های ارزیابی کیفیت تدریس مد نظر بود (۳۹). تمایل به داشتن هدف و برنامه کلی، بر ویژگی مد نظر Hofstede و Bond در مورد ارتباط معلم- دانش‌آموز در جوامع با قطعیت بالا نشان می‌دهد که دانش‌آموزان در محیط‌های یادگیری ساختار یافته مانند اهداف از قبل نوشته شده و ارزیابی‌های جزئی شده، احساس راحتی می‌کنند (۲۹). پژوهشی نیز این اظهارات را تأیید کرد و نشان داد که بسیاری از دانشجویان ترجیح می‌دهند یادگیری‌شان به کمک استاد جهت‌دهی و ارزیابی شود (۴۰).

یافته دیگر این پژوهش نشان داد که هدف دانشجویان از تحصیل، گرفتن مدرک است و این نوع نگاه در دانشجو زمینه تدریس خلاق را کاهش می‌دهد. تدریس خلاق نیازمند مشارکت فعال دانشجو می‌باشد. دانشجویی که نگرش ابزاری به یادگیری دارد، شوق یادگیری در او کم‌رنگ‌تر است. در واقع یادگیری دانش در دانشگاه به جای این که فعالیت خلاق باشد، تبدیل به تکلیفی شده است که دانشجو با رعایت حداقل استانداردهای لازم سعی در پایان دادن به آن دارد (۱۶).

از سوی دیگر، دانشجویان استاد را دانای مطلق می‌دانند. این طور استنباط می‌شود که این موضوع یکی از ویژگی‌های ساختارهای آموزشی در جوامع با قطعیت بالا است. چنان که Hofstede و Bond معتقد هستند، در این جوامع از معلمان انتظار می‌رود که جواب همه سؤالات را بدانند (۲۹). نتایج تحقیق Downing نیز نشان می‌دهد که دانشجویان آسیایی اعتقاد دارند برای مسایل، پاسخ قطعی درستی وجود دارد و استادان باید این پاسخ‌ها را بدانند (۴۱). در جهت حرکت به سمت بهره‌گیری از روش‌های خلاق در تدریس، دانشجویان باید بپذیرند که استاد تنها منبع دانش نیست (۴۲).

در مقوله شرایط آموزشی، دانشجویان روش‌های تدریس استادان را یکنواخت و تکراری می‌دانند. داشتن اطلاعات درباره فنون تدریس تبحر و تخصصی است که به مدیریت موفق کلاس درس منتهی می‌شود و روش تدریس یکی از عوامل مؤثر بر همراهی فراگیران و افزایش یادگیری آنان است. اگر مدرس فقط از یک یا چند روش خاص برای آموزش استفاده

Ekvall مواردی مانند پویایی، شادمانی و شوخ طبعی را در ایجاد یک محیط خلاق مؤثر می‌داند (۲۱). جعفر نیز در مطالعه خود نشان داد که بین شادکامی با ابعاد شخصیت و خلاقیت رابطه مستقیمی وجود دارد (۳۳). محیط شاد و مفرح کمک می‌کند که دانشجویان بهتر بتوانند مطالعه کنند.

تسلط علمی استاد یکی دیگر از ویژگی‌های مد نظر دانشجویان در ارزشیابی از یک تدریس خلاق می‌باشد. نتایج مطالعات فاضلی و نظری در حمایت از یافته‌های این مطالعه نشان داد که دانشجویان، دانش معلم را مهم‌ترین عامل اثرگذار بر مهارت‌های ارتباطی می‌دانند (۳۴). از سوی دیگر، دانشجویان کم شدن فاصله قدرت استاد و دانشجو را از ویژگی‌های یک تدریس خلاق می‌دانند. لازمه ایجاد فرهنگ تدریس خلاق، انعطاف و گشودگی در ارتباط بین استاد و دانشجو و کم شدن فاصله قدرت بین آن‌ها است (۳۵).

یکی دیگر از یافته‌های مطالعه، تمایل دانشجو به قاطعیت استاد در برخورد با دانشجویان است. یافته‌های این بخش با نتایج پژوهش قربانی و همکاران (۳۶) مطابقت نداشت. در مطالعه آن‌ها قاطعیت و سخت‌گیری از دیدگاه دانشجویان، کمترین اهمیت را به خود اختصاص داد و بر عدم سخت‌گیری و در نظر گرفتن سطح متوسط کلاس در تدریس اشاره کردند (۳۶).

یافته دیگر پژوهش حاضر در بخش شرایط زمینه‌ای نشان داد که دانشجویان انگیزه کافی برای تحصیل را ندارند. انگیزه یکی از عوامل اساسی در یادگیری است و می‌تواند بر جنبه‌های مختلف رفتاری دانشجویان در محیط‌های آموزشی مؤثر باشد. مولوی و همکاران در مطالعه خود کیفیت عوامل آموزشی را در افت انگیزه دانشجویان مؤثر دانستند (۳۸). در بخش دیگری از پژوهش، دانشجو استاد را به عنوان حامی مطرح کرد. او در تحقیقی دریافت که حمایت اجتماعی معلم در چهار زمینه انتظارات برای رفتارهای خاص، آماده بودن برای کمک، ایجاد امنیت و تربیت هیجانی از عوامل پیش‌بین برای انگیزه تحصیلی و اجتماعی دانشجویان به شمار می‌رود (۳۲).

در بعد ویژگی‌های دانشجو، یکی دیگر از مقولاتی که توسط دانشجویان بیان شد، داشتن خطمشی روشن توسط استاد می‌باشد. همسو با یافته‌های این پژوهش، در مطالعه‌ای

حرفه‌ای استادان، ویژگی‌های دانشجویان و نیز شرایط آموزشی از جمله عواملی هستند که می‌توانند کیفیت تدریس را تعیین کنند. از این‌رو، بهبود شرایط رشد حرفه‌ای استادان و نیز در نظر گرفتن ویژگی‌های دانشجویان و همچنین، توجه به شرایط آموزشی می‌تواند به ایجاد محیطی برای تدریس خلاق کمک کند.

کند، ممکن است سبب خستگی فراگیران شود و آنان نسبت به درس و مدرس بی‌توجهی نشان دهند (۴۳). برخی مطالعات گزارش کرده‌اند که استادان آگاهی چندانی از فنون تدریس ندارند. بنابراین، در جهت دستیابی به این تبحر لازم است آموزش‌هایی انجام شود (۴۴). توجه به برنامه‌ریزی آموزشی صحیح و فشرده و نبودن ساعات کلاسی نیز از دیگر عواملی بود که از دید دانشجویان بر کیفیت تدریس خلاق اثرگذار بود.

تشکر و قدردانی

بدین وسیله از تمامی شرکت کنندگانی که در مطالعه حاضر همکاری نمودند، تشکر به عمل می‌آید.

نتیجه‌گیری

تدریس خلاق نیازمند توجه به عوامل مختلفی است. رشد

References

- Banisi P, Delfan Azari QA. The effect of assessment on Islamic Azad University (zone 12) faculty members' teaching quality. *Journal of Behavioral Sciences* 2010; 2(5): 36-47. [In Persian].
- Haghani F, Chavoshi E, Valiani A, Yarmohammadian M. Teaching styles of teachers in basic sciences classes in medical school of Isfahan University of Medical Sciences. *Iran J Med Educ* 2011; 10(5): 943-9. [In Persian].
- Bauer C, Chin K, Chang V. Web based learning: aspects of cultural differences [Online]. [cited 2000]; Available from: URL: <http://aisel.aisnet.org/ecis2000/58/>
- Adhami A, Haghdoost A, Darvishmoqadam S, Shakibi M, Nouhi E. Determining valid criteria for evaluating clinical and theoretical teaching of the faculty of Kerman University of Medical Sciences. *Iran J Med Educ* 2000; 1(2): 24-30. [In Persian].
- Jaafari P, GHourchian N, Behboodian J, Shahidi N. Developing a structural model for the relationship between faculty members' self-efficacy and competencies with teaching quality in Islamic Azad university. *Curriculum Planning Knowledge & Research in Educational Sciences* 2012; 9(32): 49-67.
- Vidovich L, Fourie M, Alt H, van der Westhuizen L, Holtzhausen S. Quality Teaching and Learning in Australian and South African Universities: Comparing policies and practices. *A Journal of Comparative and International Education* 2000; 30(2): 193-209.
- Hanson J. Encouraging lecturers to engage with new technologies in learning and teaching in a vocational University. *Higher Education Management and Policy*, 2003; 15(3): 135-49.
- Mohebiamin S, Jafari Suni H, Saeedy Rezvani M, Amin Yazdi A. Creative teaching in mashhad university of medical sciences: students' viewpoints in school of nursing and midwifery. *Iran J Med Educ* 2013; 13(6): 509-18. [In Persian].
- Mehrmahamadi M, Abedi LA. The nature of teaching and its aesthetic qualities. *Modarres Human Sciences* 2000; 5(3): 42-58. [In Persian].
- Craft A, Jeffrey B, Leibling M. *Creativity in Education*. London, UK: A&C Black; 2007.
- Arthur C. *Creativity in education and learning: a guide for teachers and educators*. London, UK: Kogan Page; 2001.
- Nikneshan SH, Nasr Esfahani A, Mirshahjafari E, Fatehizadeh M. The amount of used creative teaching methods and survey faculty members characterize gifted student point of view. *Studies in Education & Psychology* 2011; 11(2): 145-64. [In Persian].
- Aschenbrenner MS. *Analysis of creative and effective teaching behaviors of university instructors* [Thesis]. Columbia, Missouri: University of Missouri; 2008.
- Pirkhaefi AR, Borjali A, Delavar A, Eskandari H. Investigating the effect of creativity instruction on met cognition components of creative thinking among university students. *Quarterly Journal of Educational Leadership & Administration* 2009; 3(2): 51-61. [In Persian].
- Bazargan A. *Introduction to qualitative and mixed methods research approaches used in behavioral sciences*. Tehran, Iran: Didar Publications; 2008. [In Persian].
- Keramati E, Mahram B, ShabaniVaraki B, Mehrmohammadi M. *Game of knowledge: grounded theory of hidden*

- curricula in Iranian higher education. *Journal of Higher Education Curriculum Studies* 2013; 4(7): 85-109. [In Persian].
17. Corbin J, Strauss AL. *Basics of qualitative research: techniques and procedures for developing grounded theory*. New York, NY: Sage Publications, Inc.; 2008.
 18. Fatahi Z, Adhami A, Nouhi E, Nakhaei N, Eslaminezhad T. Opinion of academic members of Kerman university of medical sciences about educational evaluation of lecturers, 2002-2003. *Hormozgan Med J* 2005; 9(1): 59-66. [In Persian].
 19. Lincoln YS, Guba EG. *Naturalistic Inquiry*. New York, NY: SAGE Publications Inc.; 1985.
 20. Cortazzi M, Jin L. *Communicating for learning across cultures*. In: Harris R, McNamara D, Editors. *Overseas students in higher education: issues in teaching and learning*. London, UK: Routledge; 1997.
 21. Ekvall G. *Organizational climate for creativity and innovation*. *European Journal of Work and Organizational Psychology* 1996; 5(1): 105-23.
 22. Taherizadeh Z, Salimi G, Salehizadeh S. Relationship between communication skills of professors of university and their teaching skills from students' perspectives. *Quarterly Journal of Educational Leadership & Administration* 2011; 5(2): 95-116. [In Persian].
 23. Safari S. Teaching-learning specifications in higher education. *Iranian Journal of Engineering Educatin* 2011; 13(50): 73-90. [In Persian].
 24. Zafir H, Nissim S. Evaluation in clinical practice using an innovative model for clinical teachers. *J Nurs Educ* 2011; 50(3): 167-71.
 25. Vahabi A, Nadrian H, Sayyadi M, Iranpour A, Bahmanpour K, Moradzadeh R, et al. A quantitative study of determinant factors of effective teaching in Kurdistan University of Medical Sciences: Non-Clinical Teachers' Viewpoints. *Iran J Med Educ* 2012; 12(1): 46-54. [In Persian].
 26. Talebzadeh Shoshtari L, Pourshafaie H. Attributions of successful professors in promoting academic motivation in Birjand university students. *Quarterly Journal of Research and Planning in Higher Education* 2011; 17(2): 81-97. [In Persian].
 27. Nabavi SJ, Asgarian M. Influential factor on learning among students of Azad University. *Med Sci J Islamic Azad Univ Tehran Med Branch* 2004; 14(1): 41-8. [In Persian].
 28. Fazeli N. A comparative study of Iranian and British academic cultures an anthropological investigation into the inefficiency of Iranian academic education. *Iranian Journal of Anthropology* 2003; 1(3): 93-132. [In Persian].
 29. Hofstede G, Bond MH. *The Confucius connection: from cultural roots to economic growth*. *Organizational Dynamics* 1988; 16(4): 5-21.
 30. Jones J. Students' views of the roles of a University. *Higher Education* 1979; 8(5): 513-24.
 31. Fenstermacher GD. *Philosophy of research on teaching: three aspects*. In: Wittrock MC, American Educational Research Association, Editors. *Handbook of research on teaching*. 3rd ed. Washington, DC: American Educational Research Association; 1986.
 32. Moezi M, Shirzad HA, Zamanzad B, Roohi H. Evaluation process in viewpoints of academic staff and students in Shahrekord University of Medical Sciences. *J Shahrekord Univ Med Sci* 2009; 11(4): 63-75. [In Persian].
 33. Jafar A. *The relationship between personality and creativity and happiness among undergraduate students of Tabriz University [Thesis]*. Tehran, Iran: Payame Noor University; 2008. [In Persian].
 34. Fazeli N, Razavi A. *Culture and university*. Tehran, Iran: Sales Publications; 2008. [In Persian].
 35. Amin Mohebbi S, Jafari Sani H, Saeidi Rezvani M, Amin Yazdi A. Cultural factors affecting creative teaching from the teachers' perspectives of Nursing and Midwifery faculty of Mashhad University of Medical Sciences. *Curriculum Planning* 2014; 11(41): 74-87. [In Persian].
 36. Ghorbani R, Haji Aghajani S, Heidarefar M, Andadeh F, Shamsabadi M. Investigation of Semnan Medical University of nurse and college students viewpoint toward futures of a good academy master. *Koomesh* 2008; 10(2): 77-83. [In Persian].
 37. Rotgans JI, Schmidt HG. The role of teachers in facilitating situational interest in an active-learning classroom. *Teaching and Teacher Education* 2011; 27(1): 37-42.
 38. Moulavi P, Rostami KH, Mohammadnia H, Rasoulzadeh B, Fadaei Naeini AR. Evaluation of the factors responsible for the reduction of educational motive of students in Ardabil University of Medical Sciences. *J Med Counc I R Iran* 2007; 25(1): 53-8. [In Persian].
 39. Speziale HS, Carpenter DR. *Qualitative research in nursing: advancing the humanistic imperative*. Philadelphia, PA: Lippincott Williams & Wilkins; 2007.
 40. Shakurnia A, Motlagh M, Malayeri A, Jouhanmardi A, Komaili Sani H. Students' Opinion on Factors Affecting Faculty Evaluation in Jondishapoor Medical University. *Iran J Med Educ* 2005; 5(2): 101-10. [In Persian].

41. Downing JP. Creative teaching: ideas to boost student interest. Santa Barbara, CA: Libraries Unlimited; 1997.
42. Joibari L, Mohammadi Z, Sanagoo A. A glance at students and faculty members perceptions of uncivil behavior in educational settings. *Strides Dev Med Educ* 2011; 7(2): 127-33. [In Persian].
43. Rezaei H, Haghani F. Classroom management techniques: Tips for managing classroom. *Iran J Med Educ* 2015; 15(27): 192-204. [In Persian].
44. Haghani F, Shariatmadari A, Shariatmadari A, Yousefi A. Teaching methods used by general practitioners' continuing education programs in Isfahan University of Medical Sciences. *Iran J Med Educ* 2003; 3(2): 15-21. [In Persian].

The quality of creative teaching based on the experiences of nursing students

Sakineh Mohebi-Amin¹, Mahdi Rabiei²

Original Article

Abstract

Introduction: Today, university professors must substitute traditional strategies of conveying information for new and creative educational strategies. This study was conducted to determine the views of nursing students on the quality of creative teaching.

Method: The present qualitative study was conducted in the School of Nursing and Midwifery of Mashhad University of Medical Sciences, Iran, in the year 2013. Data were collected through semi-structured interviews. The study participants (20 students) were selected using purposive sampling. To analyze the data, the coding method attributed to Strauss and Corbin was used. The validity of findings was ensured through member assessment, deep description, and prolonged exposure to the research environment.

Results: In the present study, three main themes in students' views of creative teaching were achieved that included professional characteristics of the lecturer in teaching, students' characteristics, and learning conditions.

Conclusion: Professional development of teachers, students' characteristics, and learning conditions are factors that determine the quality of creative teaching. Hence, improving conditions for the professional development of lecturers, and consideration of students' characteristics and learning conditions can aid the creation of an environment for creative teaching.

Keywords: Creative teaching, Students, Grounded theory

Citation: Mohebi-Amin S, Rabiei M. **The quality of creative teaching based on the experiences of nursing students.** J Qual Res Health Sci 2015; 4(3): 244-55.

Received date: 15.6.2015

Accept date: 9.9.2015

1- Assistant Professor, Department of Educational Sciences, Hakim Sabzevari University, Sabzevar, Iran

2- Ph.D. Student of Higher Education Development Planning, School of Humanities and Social Sciences, Mazandaran University, Mazandaran, Iran

Corresponding Author: Sakineh Mohebi Amin PhD, Email: aminehmohebi@gmail.com